

Poduzetništvo na otocima: Kako preživjeti zimu?

"Glavni je problem na otocima pronalaženje adekvatne radne snage. Dakle slično situaciji na kopnu. Osim činjenice da se nalazite daleko od kontinenta, na pučini", kaže viška poduzetnica Fani Atanasovski Drame

Objavio **Ojdana Koharević** - 12.11.2023 u 23:02

Ljeti otoci vrve turistima, poduzetnici rade od 0 do 24, no dolaskom zime, sve je teže živjeti u otočkim sredinama. Unatoč teškoćama mnogi otočani vole i žele raditi cijelu godinu. Što o tome kažu otočki poduzetnici, a što predstavnici vlasti?

"Zima na otoku Visu donosi poseban šarm i povezanost s prirodom. To smo i tražili kad smo se iz Zagreba ovamo preselili prije dvije godine. Izazovno je živjeti ovako daleko, a i novost nam je da do prvog *shopping centra* vozi katamaran u 7 ujutro... Pod uvjetom da je more mirno", priča o svojim dojmovima **Fani Atanasovski Drame**, vlasnica branda "Hello from Vis".

Vis živi cijelu godinu

Otok živi cijelu godinu, ljudi pronalaze ljepotu u jednostavnosti i čistom zraku, predivnim bojama mora i neba pod zimskim suncem. Sve inicijative i događanja koja se organiziraju pozdravljaju, poput Sabatine (u organizaciji udruge Lavurat za poja), dočeka Nove godine ili maškara, a sadržaji kao što su predstavljanja knjiga autora ili društvenih igara u knjižnici te joge, plesa, vježbanja u grupama ili aktivnosti lokalnog planinarskog društva obogaćuju im društveni život.

"Zato mogu reći ima života nakon sezone za poduzetnike i sve ostale. Mladima vjerojatno

Na našoj web stranici koristimo kolačiće kako bismo vam pružili ugodno iskustvo pamćenjem vaših preferencija i ponovljenih posjeta. Klikom na "Prihvati sve" pristajete na korištenje SVIH kolačića. Kliknite "Pročitaj više" za više informacija o pravilima privatnosti.

[Pročitaj više](#) [Prihvati sve](#)

kontinenta, na pučini, što je najveća specifičnost otoka Visa", govori nam ova poduzetnica.

Kako napominje Fani Atanasovski Drame, nedostaje im kadar, kako za turistička, tako i za javna zanimanja. U Visu se, podsjeća ona, zatvorila poslovnica banke, pošta kasni i po mjesec dana, opet se govori da će ostati bez bilježnika, komunalci se jedva snalaze, a i škole imaju problema s kadrom.

"Da bi netko uopće razmotrio preseljenje na ovaj predivan, ali udaljeni otok, morao bi imati osiguran pristojan smještaj i dobra primanja. Kako o ovim pitanjima odlučuje više razina vlasti, odluke su spore i često puta nedostatne", primjećuje naša sugovornica.

Poduzetnicima zima donosi priliku za odmor od iscrpljujuće ljetne sezone, obnovu energije i brigu o drugima aspektima života. "To je vrijeme kada se posvećujemo stvarima koje smo zanemarili zbog posla – od zakašnjele berbe maslina do brige o vlastitom zdravlju ili pripremanja ručka u krugu s obitelji i prijateljima, što je ljeti skoro pa nemoguće. Unatoč izazovima i nestabilnim vanjskim utjecajima, optimizam ostaje ključna karakteristika otočkog života – prilagođavamo se promjenama, razvijamo nove projekte i gledamo naprijed", nabraja viška poduzetnica.

Hvar: Hotelske kuće na otoku trebale bi produžiti sezonu

Kako žive poduzetnici izvan sezone na "otoku sunca" otkriva nam **Dražen Bonković**, vlasnik restorana "Bonaca" u Hvaru.

"Što se tiče mještana grada Hvara, smatram da veći dio mještana može živjeti i u zimskom periodu bez turizma. To se odnosi na nekih 50-60 posto građana Hvara jer ipak oni su tijekom sezone stvorili nekakav prihod koji im omogućuje da mogu i u periodu bez turizma živjeti normalno. Veći dio hvarskih obitelji ima apartmane koje iznajmljuje ili brodove, ili radi u ugostiteljstvu pa na osnovu toga ipak mogu proći par mjeseci bez turizma. Naravno, to nikome nije palo s neba, nego se u to ulagalo godinama".

To vrijedi za stanovnike grada Hvara. Za ostali dio naselja na otoku taj je postotak sigurno manji. Isto tako mještani bi bili zadovoljniji kada bi se sezona produžila, te da se i u zimskom periodu mogu baviti turizmom.

"To opet ovisi o radu hotelskih kuća na otoku koje bi morale produžiti sezonu ponudivši bolje aranžmane. S obzirom na to da su 'veliki', oni moraju biti pokretač zimskog turizma ili lječilišnog turizma, ali to bi bila druga tema", poručuje Bonković.

Zakon o otocima stvara pretpostavke za razvoj

Što o tome misle oni koji kreiraju zakone? **Tonči Glavina**, državni tajnik za turizam, smatra kako upravo zahvaljujući turizmu naše otoke svake godine posjećuje veliki broj gostiju koji u određenom periodu godine najčešće značajno nadmašuju broj stanovnika.

Na našoj web stranici koristimo kolačiće kako bismo vam pružili ugodno iskustvo pamćenjem vaših preferencija i ponovljenih posjeta. Klikom na "Prihvati sve" pristajete na korištenje SVIH kolačića. Kliknite "Pročitaj više" za više informacija o pravilima privatnosti.

[Pročitaj više](#) [Prihvati sve](#)

koji su izvan ovih direktnih pozitivnih učinaka turizma. Turizam treba iskoristiti upravo za to, stvaranje nove i dodane vrijednosti u gospodarskom razvoju otoka", razlaže Glavina.

Kako bi poboljšala uvjete za rad poduzetnicima na otoku država provodi niz mjera, navodi **Dominik Paparić**, ravnatelj Uprave za otoke Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU.

"Republika Hrvatska sustavno brine o svojim otocima, što je 24 godine pravno uređeno posebnim zakonom – Zakonom o otocima koji je donesen 1999., kao i novim Zakonom o otocima iz 2018. – čime se kontinuirano stvaraju pretpostavke za učinkovito i olakšano planiranje i provedbu projekata usmjerenih na razvoj otoka.

Vrlo važan čimbenik održivog razvoja otoka je razvoj otočnog gospodarstva koji se provodi upravo kroz provedbu mjera definiranih Zakonom o otocima i to mjera poticanja konkurentnosti i rasta poduzetništva na otocima, program 'Hrvatski otočni proizvod' koji se provodi kroz dvije mjere – dodjelu oznake 'Hrvatski otočni proizvod' te sufinanciranje manifestacija na kojima se promoviraju proizvodi s tom oznakom.

Tu je i mjera potpore otočnim gospodarskim subjektima za troškove prijevoza vode plovilom vodonoscem i/ili autocisternom", navodi Paparić.

Potpore otočkim poduzetnicima

U odnosu na mjeru poticanja konkurentnosti i rasta poduzetništva na otocima, otočni poslodavci jednom godišnje ostvaruju pravo na dodjelu potpore za djelatnosti koje su važne za gospodarski razvoj otoka iz članka 35. Zakona, s izuzećem djelatnosti u sektoru ribarstva i akvakulture te primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda koji pravo na dodjelu potpore ostvaruju prema posebnim aktima Europske komisije.

"Potpore se dodjeljuju na temelju Programa, odnosno provedbom javnog poziva za dodjelu potpora male vrijednosti otočnim poslodavcima za pokretanje gospodarskih aktivnosti i očuvanje radnih mjesta. Tako se stvaraju uvjeti za očuvanje postojećih radnih mjesta, a omogućuje se i lakše zapošljavanje novih djelatnika, čime se unaprjeđuje poslovanje i razvoj otočnih tvrtki kao i razvoj otočnog gospodarstva", tvrdi Paparić.

Ovogodišnje potpore otočnim poslodavcima isplatit će se u narednim danima u ukupnom iznosu od 1,48 milijuna eura za 712 otočnih poslodavaca. Kroz ovu mjeru je u razdoblju 2016. – 2022. utrošeno 6,87 milijuna eura (51,77 milijuna kuna) za 1.771 otočnog poslodavca.

Hrvatski otočni proizvod

S ciljem poticanja proizvodnje i plasmana te promocije izvornih i inovativnih otočnih proizvoda, tradicije i baštine, pokrenut je program "Hrvatski otočni proizvod" u sklopu

Na našoj web stranici koristimo kolačiće kako bismo vam pružili ugodno iskustvo pamćenjem vaših preferencija i ponovljenih posjeta. Klikom na "Prihvati sve" pristajete na korištenje SVIH kolačića. Kliknite "Pročitaj više" za više informacija o pravilima privatnosti.

[Pročitaj više](#) [Prihvati sve](#)

regionalnoga razvoja i fondova Europske unije otočnim proizvođačima/subjektima – fizičkim i pravnim osobama koje imaju sjedište na otocima, odnosno koji svoju djelatnost obavljaju na otocima. Otočni proizvođači kroz samozapošljavanje i uz održivo korištenje otočnog potencijala, te svjesni komparativnih prednosti otoka, stvaraju proizvode natprosječne kvalitete i kakvoće, a Ministarstvo donosi rješenja o dodjeli oznake "Hrvatski otočni proizvod" koja je upisana u službenu zbirku podataka o registraciji žigova koju vodi Državni zavod za intelektualno vlasništvo.

Ujedno, Ministarstvo sufinancira aktivnosti, skupna događanja, projekte i programe promotivno-informativnog karaktera kao što su sajmovi, kulturne i turističke manifestacije, festivali, konferencije, radionice, edukacije i drugo, koje u sklopu svojih aktivnosti prezentiraju i Program HOP i proizvode s oznakom HOP i time povećavaju vidljivost i promociju proizvoda kojima je Ministarstvo dodijelilo ovu vrijednu oznaku.

Potpore za troškove prijevoza vode

"U odnosu na mjeru potpore za troškove prijevoza vode, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o otocima 2021. godine unesena je odredba o potporama za troškove prijevoza vode plovilom vodonoscem i/ili autocisternom otočnim gospodarskim subjektima koji obavljaju gospodarsku djelatnost u otočnim naseljima ili dijelovima otočnih naselja koja nisu priključena na sustav javne vodoopskrbe.

Ovom se mjerom subvencionira do 50 posto troškova prijevoza vode za ljudsku potrošnju fizičkim i pravnim osobama koje obavljaju gospodarsku djelatnost u otočnim naseljima ili dijelovima otočnih naselja koja nisu priključena na sustav javne vodoopskrbe i to u obliku potpore male vrijednosti", tumači Paparić.

Također, iz mjere su izuzete djelatnosti u sektoru ribarstva i akvakulture te primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda koji pravo na dodjelu potpore ostvaruju prema posebnim aktima Europske komisije. Potpore se dodjeljuju provedbom javnog poziva za dodjelu potpora male vrijednosti otočnim gospodarskim subjektima jednom godišnje.

*Projekt izrade i objavljivanja serijala tekstova pod naslovom **Poduzetništvo na hrvatskim otocima**, autorice Ojdane Koharević, financijski je podržala Agencija za elektroničke medije, kroz projekt Poticanja novinarske izvrsnosti za 2023. godinu.*

Tekst#5

Na našoj web stranici koristimo kolačiće kako bismo vam pružili ugodno iskustvo pamćenjem vaših preferencija i ponovljenih posjeta. Klikom na "Prihvati sve" pristajete na korištenje SVIH kolačića. Kliknite "Pročitaj više" za više informacija o pravilima privatnosti.

[Pročitaj više](#) [Prihvati sve](#)